

LLORENÇ TORRENT VERBON

Ressenya de Cercant la llibertat : Anys perillosos

Grup Cultural i Esportiu Passabigues. Santa Pau 1998. (Per no perdre la memòria, 3) 192 pp. Il·lustrat.

El darrer llibre publicat de Llorenç Torrent, *Cercant la llibertat*, és la primera part de l'autobiografia d'André Parent, l'agent dels serveis secrets francesos anomenat "Claude".

Nascut a Prada de Conflent ara fa 90 anys, amb 9 germans, tots fills d'un pare diferent (i a vegades desconegut), la seva existència començà marcada per la misèria. Les primeres pàgines del seu relat permeten entreveure la vida pradenca de principis de segle: escassetat d'aliments i d'escolarització, recels i egoisme, estafa i pillatge. Una vida de capital rural pobra, on l'objectiu era simplement la supervivència en un entorn hostil.

Lluny d'endurir-lo i de convertir-lo en un criminal, l'experiència de la seva infantesa l'estimulà a lluitar sempre a favor dels pobres i desvalguts.

L'André ens narra la seva estada a la marina (enrolat al vaixell *Waldeck Rousseau*) i la seva campanya a la Xina el 1928, enmig de les disputes entre Sun-Yat-Sen i Txang-kai-txec.

De la seva dura experiència a la marina ens n'explica anècdotes de tota mena: des d'imatges de la Xina i el Japó, o a la seva perillosa feina de policia de vaixell lluitant contra els violadors o negant-se a caçar els comunistes, fins a altercats amb oficials que li haurien pogut costar la vida i que a voltes el dugueren a la presó.

El seu tarannà generós es veu en un detall: el motiu del seu enrolament a la marina fou pagar els nombrosos deutes de la seva mare.

En retornar a França es casà amb la Margarida i es féu duaner. Càrrec que no li impedí de fer descarrilar els trens alemanys a l'inici de la segona guerra mundial.

El seu relat prossegueix amb la guerra espanyola, els camps de concentració, els vencedors i els vençuts; com recollí infants destinats als camps de con-

centració i els allotjà a casa seva, amb el consegüent disgust de les autoritats locals. Com perseguí els falsos passadors (aquelles persones que prometien ajudar els fugitius a passar la frontera i en realitat els prenen les pertinences i els diners i els conduïen a la mort). Com ajudà, al seu torn, a passar evadits a través de la frontera, a vegades amb moltes penalitats. Com s'enfrontà als franquistes i als alemanys. Com salvà fortunes personals sense cobrar ni cinc cèntims. Com no acceptà mai res de ningú...

Situacions i episodis de la història poc o gens explicats, difícils d'imaginar, com el fet que l'exèrcit nazi arribà al Pirineu, o que les condicions dels deportats a camps de concentració francesos i espanyols foren igualment inhumanes.

En aquest llibre hi trobarem històries divertides, com la que acaba amb un home a les aigües del Segre a Bourgmada (pp. 92), o quan era a la Xina i festejava amb una monja portuguesa i es feia entendre parlant-li en català (pp. 52), o quan el seu fill Claude enganxà per les parets de casa seva una col·lecció de segells de gran valor (pp. 145), i també narracions més dramàtiques: com féu escapar una colla de vells jueus que s'allotjaven a un hotel de Llivia de les mans dels alemanys (pp. 114), o els seus records del final de la guerra civil espanyola (pp. 86).

Per exigències d'impremta, la història d'en Claude s'ha dividit en dos volums. Encara resten, doncs, molts episodis per explicar. En el segon volum hi trobarem per exemple com va arrestar a la duana un militar d'alta graduació que feia el contraban, o les seves aventures amb els maquis.

Cercant la llibertat és escrit amb un llenguatge clar i dinàmic, amb descripcions ajustades al fil conductor del relat, a vegades escasses i aspres. Pura acció, amb amplis espais oberts a la imaginació, per dibuixar paisatges i edificis, vestits i rostres. Amb valoracions personals dels esdeveniments i situacions: en Claude es defineix, no és un narrador asèptic que ens fa una classe d'història; es tracta d'un ésser humà que ens explica la seva experiència.

Uns esdeveniments reals però sorprenents, una part de la història apòcrifa del nostre país i de la vida de l'André, que esperem veure aviat completada en un segon volum.

Míriam Oviedo - Josep Ma. Vilaseca, setembre de 1999